

HALGAZDÁLKODÁS ÉS HALVÉDELEM

Az akvakultúra olyan tenyésztési mód, ahol a részlegesen vagy teljesen vízben élő állatok tenyésztése és tartása, (vagy e folyamat egy szakasza) ember által szabályozott körülmények között megy végbe.

Világ gazdasági adatok:

- 2010-ben a világ halászflojtája 4,4 millió hajóból állt. Ebből 3,2 millió tengeri, 1,1 millió belvízi jármű.
- A halászati ágazatban a világon 54,8 millió fő tevékenykedett, ebből 38,3 millióan a halászatban, 16,6 millióan a haltenyésztésben.

Magyarországi adatok:

- A teljes halgazdálkodási ágazat (tógazdasági termelés + természetes vízi halfogás) 2011-ben 3,6 milliárd forint volt, ami a teljes nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékének 0,015, a mezőgazdaság 0,34, illetve az állattenyésztés 2,4 százalékát adja.
- Magyarország évi 14-16 ezer tonnás étkezési haltermelésének 85-88 százaléka halastavakból származik. 2012-ben halastó művelési ágba mintegy 36,8 ezer hektár terület tartozott, ebből 28,8 ezer hektár volt halastóterület.

A Kormány [T/3785.](#) számon benyújtott törvényjavaslatának célja a 2013. évi CII. törvény módosítása a gyakorlati tapasztalatok, valamint a törvény eredeti alapkoncepciójának kiteljesítését célzó halgazdálkodási szakmai célkitűzések alapján.

A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló [2013. évi CII. törvény](#) (Hhvtv.) eddigi eredményei, főbb változtatásai:

- hangsúlyosabban kezeli a halak természetes élőhelyének védelmét;
- az új szabályozás kiterjed a korábban „gazdátlan” vizekre is;
- az illegális halfogást (orvhalászatot) szigorúbban bünteti;
- a magyar kultúra részeként támogatja a legális halászatot,
- segít továbbá a halfauna egyensúlyban tartásában és biztosítva egyidejűleg a megfelelő és biztonságos élelmiszerellátást is.

A Hhvtv. a kereskedelmi célú halászatot szigorúan halászati engedélyhez köti, melyet kizárólag a halgazdasági hatóság állíthat ki, a területhez köthető állami halászszejgy fenntartásával. A törvény hatálybalépésétől kezdődően tehát hal, illetve haltermék csak és kizárólag fogási tanúsítvánnyal együtt hozható forgalomba.

A halfogáshoz használható eszközök szabályozása is szigorodott, bizonyos eszközök (pl. halradar, elektromos halászgép stb.) tiltólistára kerültek.

EURÓPAI TENGERÜGYI ÉS HALÁSZATI ALAP

Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap ([ETHA 2014–2020](#)) az [EU közös halászati politikájának](#) támogatására jött létre 2014 januárjában.

Az ETHA célkitűzései:

- a természeti erőforrások megóvása és a korlátlan felhasználás megakadályozása;
- az uniós polgárok egészséges és tápanyagban gazdag haltermékekkel való ellátása;
- az európai akvakultúra-ágazat fellendítése;
- a biológiai sokféleség (biodiverzitás) védelme.

Az ETHA forrásaiból való részesedés arányos az adott ország halászati ágazatának méretével és a korábbi időszakban felhasznált összegek nagyságával. Magyarország a 2014-2020-as költségvetési ciklusban közel 10 milliárd forint nagyságú támogatási összeggel rendelkezik.

A HALTERMELÉS ÉS -FOGYASZTÁS FŐBB ADATAI A VILÁGON

Az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezete (FAO) legfrissebb, [2010-es adatai](#) alapján a haltermelés globális mennyisége 148.5 millió tonna, értéke pedig 217,5 milliárd dollár volt. Ennek 60%-a halászat, 40%-a pedig tenyésztés eredménye.

A kifogott hal mennyisége (belvízi halászzal együtt, millió tonna):

A világ összesen:	93,5
Európa összesen:	13,3
EU tagállamok összesen:	4,6

A halászati termékek felhasználása:

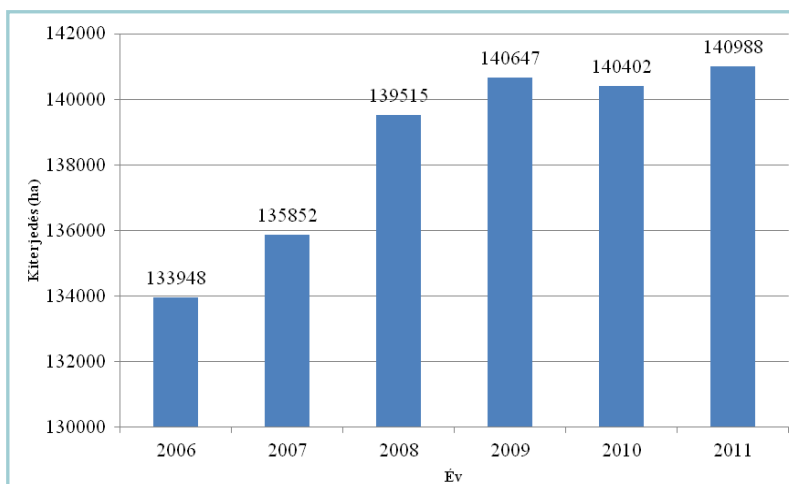
A halászati termelés 86 százalékát emberi fogyasztásra fordították, 14 százaléka pedig takarmány-alapanyag volt.

A TENGERREL NEM RENDELKEZŐ ORSZÁGOK CSOPORTJA (LLC GROUP)

A Tengerrel Nem Rendelkező Országok Csoportja (LandLocked Countries Group: LLC Group) **tagjai: Ausztria, Csehország, Magyarország és Szlovákia.** E négy EU-tagállam együttműködésének egyik fő célja, hogy az országok halfogyasztásának növekedése minél nagyobb százalékban **saját termelésű halakból** történjen.

Másik közös céljuk, hogy az ETHA támogatásokból jelentős rész jusson az előregedett halastavak modernizálására, új halastavak építésére illetve halfeldolgozó beruházások támogatására.

A halászati támogatásokat egy önálló halászati alap keretében képezik el, csak

1. ábra: A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek kiterjedése Magyarországon Forrás: [Fehér Könyv \(2013\)](#)

úgy, mint egy közös program létrehozását a tógazdasági vízi környezet környezetgazdálkodási támogatása céljából.

MAGYAR HALGAZDÁLKODÁSI OPERATÍV PROGRAM

Az ETHA forrásaiból a Magyarországra eső összeg felhasználását az elfogadás előtt álló Magyar Halgazdálkodási Operatív Program ([MAHOP 3.0](#)) fogja irányítani (korábban [HOP](#): Halászati Operatív Program, 2007-2013).

A Program célja:

- a magyarországi halfajták népszerűsítése;
- a mikro, kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a halgazdálkodás területén;
- a természetes vízi halgazdálkodás támogatása;
- a biológiai sokféleség védelme ([Halastavi Környezetgazdálkodási Program](#)).

A magyarországi Programmal szemben fennálló uniós követelmény az akvakultúra fejlesztése és az EU-s támogatásokat kezelő Nemzeti Akvakultúra Stratégia megalkotása. Az ETHA programban (2014-2020) az édesvízi akvakultúra még nagyobb hangsúlyt kap, ami Magyarország számára különös jelentőséggel bír.

MAGYARORSZÁGI ADATOK – ÉLELMISZERMÉRLEG, 2012**Haltermelés**

2010-ben 231 vállalkozást regisztráltak halászat, halgazdálkodás területén.

A szakágban alkalmazásban állók száma 2010-ben 1079 fő volt.

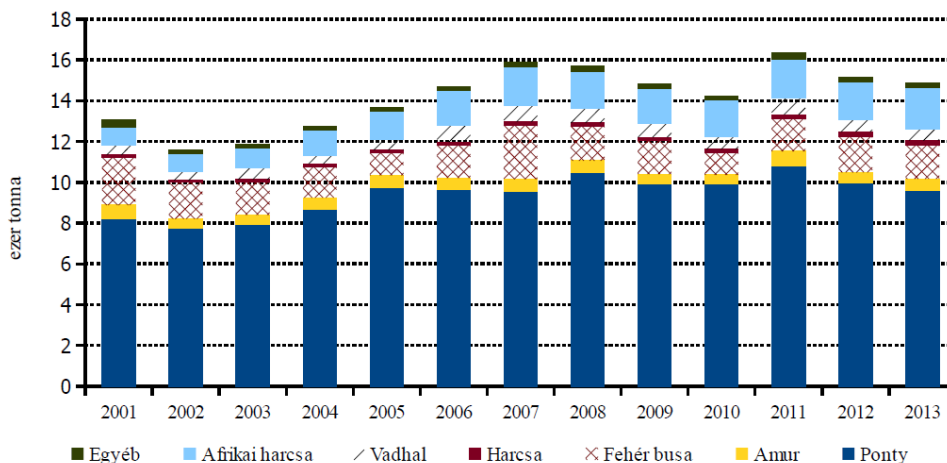
2012-ben a [Magyar Országos Horgász Szövetségnek](#) **312 ezer** regisztrált tagja volt. Ebből a versenyhorgászok száma **2500**.

Magyarországon 2013-ban 100-150 hivatásos és 2000 hobbihalászt regisztráltak.

Halfogyasztás: a [FAO adatai](#) szerint 2010-ben, a világon az egy főre jutó fogyasztás 18,4 kg volt, Magyarország az 5,1 kg-os egy főre jutó halfogyasztásával az európai országok közül az **utolsó előtti helyen** állt. (A [KSH által számított érték](#) még ennél is alacsonyabb: az élelmiszermérleg felmérés szerint 3,7 kg, a háztartásstatisztikai adatok alapján pedig csupán 1.6 kg volt az egy főre jutó halfogyasztás.)

2011-ben a halfogyasztás egy főre jutó értéke Magyarországon 1879 forint volt. A leggazdagabb jövedelmi tized fogyasztásának értéke (4610 forint) 7,1-szerese a legalacsonyabb

2. ábra: **Étkezési haltermelés alakulása 2001-2013**

Forrás: [Agrárgazdasági Kutatóintézet](#)

tizednek. A fiatal generációk halfogyasztása az átlagot sem éri el. Az egyszemélyes, illetve gyermektelen háztartások halfogyasztása jóval nagyobb, mint a gyermekeseké.

A lakosságszám és a halfogyasztás értéke között egyenes arányosság van, azaz minél kisebb lélekszámú egy település, annál alacsonyabb a halfogyasztás.

Kereskedelem: a halüzletek száma 2012-ben 220 volt (összehasonlításként a hús- és húsárüzletek száma 3300), ebből 47 Budapesten.

Az egy főre jutó élelmiszer-fogyasztás alakulása

1. tábla

Élelmiszer	2000	2005	2010	2011	2012	2007–2011 átlaga	2012 az előző év száza- lékában
	kg						
Hús ^{a)}	70,2	63,5	56,7	55,8	56,4	59,8	101,1
Hal	3,0	3,6	3,5	3,6	3,5	3,7	97,2
Tej	160,6	166,8	156,8	152,3	156,2	157,3	102,6
Tojás	15,3	16,0	13,7	12,6	12,5	14,2	99,2
Zsiradék	39,0	36,5	34,6	34,4	33,6	36,0	97,7
Liszt és rizs	94,1	97,3	88,2	84,9	85,0	87,7	100,1
Burgonya	64,0	66,8	60,5	63,5	62,3	62,0	98,1
Cukor és méz	33,6	31,6	29,2	28,4	27,8	30,3	97,9
Zöldségfélék és gyümölcsök	217,7	194,8	190,0	177,9	174,1	196,0	97,9
Egyéb növényi eredetű	4,1	4,3	4,4	4,1	3,4	4,3	82,9
Összesen	701,6	681,2	637,6	617,5	614,8	651,3	99,6

^{a)} 2004-től a húsfogyasztást a belföldi vágás (importált élő állat vágását is beleértve) alapján számítjuk. Lásd a módszertant.

Forrás: KSH, [Statisztikai Tükör 2014/58.](#)

**A MAGYARORSZÁGI HALGAZDÁLKODÁS
SZAKMAI SZERVEZETEI**

A Halgazdálkodási Stratégia Koordináló Bizottság (**HASKOBI**) feladata a halgazdálkodási stratégia intézményi szintű koordinációja; tagjai szakmai, társadalmi szervezetek, háttérintézmények:

- Halászati és Öntözési Kutatóintézet,
- Agrárgazdasági Kutatóintézet,
- VM Természet megőrzési Főosztály – Ökológiai Osztály,
- VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály – Halgazdálkodási és HOP Irányító Hatósági Osztály,
- Magyar Akvakultúra Szövetség,
- Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége,
- Halászati Tudományos Tanács,
- Debreceni Egyetem,
- Szent István Egyetem,
- Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal,
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal,
- Magyar Horgász Szövetség.

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács [508/2014/EU rendelet](#)e (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról (Regulation (EU) No 508/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the European Maritime and Fisheries Fund)
- A vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i [92/43/EGK tanácsi irányelv](#)
- [2013. évi CII.](#) törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- A halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló [133/2013. \(XII. 29.\) VM rendelet](#)
- A haltermelés és -fogyasztás alakulása a világon és Magyarországon. [Statisztikai tükrő 2013/84.](#), KSH, 2013. október 24.
- [Fehér Könyv](#) Magyarország Nemzeti Akvakultúra Stratégiájához a 2014-2023. közötti időszakra
- Statisztikai Jelentések Lehalászás jelentés 1995 – 2013 ([Agrárgazdasági Kutatóintézet, 2013](#))
- 2013. évi tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés - [Agrárgazdasági Figyelő, 2014. június 30.](#)
- [Közösségi Halmarketing Program 2011–2015](#)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program ([MAHOP](#)) 3.0, 2014-2020, tervezet (2013. november 11.)
- [A magyar halgazdálkodási ágazat jelene](#) a Halászati Operatív Program tükrében
- Élelmiszermérlegek, 2012. [Statisztikai tükrő 2014/58.](#), KSH, 2014. június 30.

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.